

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ

NUTARIMAS

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS 2008 M. VASARIO 26 D.
NUTARIMO NR. 163 „DĖL GAMTINIŲ DUJŲ TIEKIMO PATIKIMUMO
UŽTIKRINIMO PRIEMONIŲ APRAŠO PATVIRTINIMO“ PAKEITIMO**

2019 m.

d. Nr.

Vilnius

Lietuvos Respublikos Vyriausybė n u t a r i a:

1. Pakeisti Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008 m. vasario 26 d. nutarimą Nr. 163 „Dėl Gamtinių dujų tiekimo patikimumo užtikrinimo priemonių aprašo patvirtinimo“ ir jį išdėstyti nauja redakcija:

„LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ

NUTARIMAS

**DĖL GAMTINIŲ DUJŲ TIEKIMO PATIKIMUMO UŽTIKRINIMO PRIEMONIŲ
APRAŠO PATVIRTINIMO**

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos gamtinių dujų įstatymo 5 straipsnio 12 ir 14 punktais ir 45 straipsnio 2 dalimi ir įgyvendindama 2017 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2017/1938 dėl dujų tiekimo saugumo užtikrinimo priemonių, kuriuo panaikinamas Reglamentas (ES) Nr. 994/2010 (OL 2017 L 280, p. 1), Lietuvos Respublikos Vyriausybė n u t a r i a:

Patvirtinti Gamtinių dujų tiekimo patikimumo užtikrinimo priemonių aprašą (pridedama).“

2. Nustatyti, kad gamtinių dujų tiekimo įmonės iki 2019 m. lapkričio 1 d. patikslina Gamtinių dujų tiekimo patikimumo užtikrinimo priemonių aprašo 8 punkte nurodytų nebuitinių vartotojų sąrašus ir juos pateikia gamtinių dujų skirstymo sistemų operatoriams.

3. Šis nutarimas, išskyrus 2 punktą, įsigalioja 2019 m. lapkričio 1 d.

Ministras Pirmininkas

Energetikos ministras

PATVIRTINTA

Lietuvos Respublikos Vyriausybės

2008 m. vasario 26 d. nutarimu Nr. 163

(Lietuvos Respublikos Vyriausybės

2019 m. d. nutarimo Nr. redakcija)

GAMTINIŲ DUJŲ TIEKIMO PATIKIMUMO UŽTIKRINIMO PRIEMONIŲ APRAŠAS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Gamtinių dujų tiekimo patikimumo užtikrinimo priemonių aprašas (toliau – Aprašas) skirtas gamtinių dujų (toliau – dujos) tiekimo patikimumui užtikrinti. Aprašas nustato buitiniams gamtinių dujų vartotojams (toliau – buitinis vartotojas) reikalingo dujų atsargų kiekio kaupimo ir panaudojimo tvarką, pažeidžiamų gamtinių dujų vartotojų ir solidariai saugomų pažeidžiamų gamtinių dujų vartotojų ir jų grupių sąrašus, dujų tiekimo vartotojams prioritetinę tvarką, dujų tiekimo patikimumo reikalavimus, taip pat kaip šie reikalavimai bus vykdomi.

2. Aprašo reikalavimai taikomi, kai dujų tiekimas sutrinka arba nutraukiamas dėl avarių ar kitų išorinių veiksnių, kuriems dujų įmonės negali daryti įtakos ar jų valdyti pagal kompetenciją ir pareigas, ar teisės aktų nustatyta tvarka paskelbus ekstremaliąją energetikos padėtį dujų sektoriuje.

3. Apraše vartojamos pagrindinės sąvokos:

3.1. **Dalinis gamtinių dujų tiekimo sutrikimas** (toliau – dalinis dujų tiekimo sutrikimas) – padėtis, kai Lietuvos Respublika netenka iki 20 procentų tiekiamų dujų ir nėra priemonių šiam kiekiui atkurti.

3.2. **Didelis gamtinių dujų tiekimo sutrikimas** (toliau – didelis dujų tiekimo sutrikimas) – padėtis, kai Lietuvos Respublika netenka daugiau kaip 20 procentų tiekiamų dujų ir nėra priemonių šiam kiekiui atkurti.

3.3. **Gamtinių dujų tiekimo nutraukimas** (toliau – dujų tiekimo nutraukimas) – padėtis, kai Lietuvos Respublika netenka 100 procentų tiekiamų dujų ir nėra priemonių šiam kiekiui atkurti.

3.4. **Nenutrūkstamas gamtinių dujų tiekimas** (toliau – nenutrūkstamas dujų tiekimas) – nepertraukiamas dujų tiekimas vartotojams, kai sutrikus dujų tiekimui dujų įmonės turimomis priemonėmis gali užtikrinti dujų tiekimą vartotojams.

3.5. **Nutrūkstamas gamtinių dujų tiekimas** (toliau – nutrūkstamas dujų tiekimas) – pertraukiamas dujų tiekimas vartotojams, kai sutrikus dujų tiekimui tiekimas gali būti ribojamas arba nutraukiamas (išskyrus balansavimo tikslais taikomas priemonės).

3.6. **Pažeidžiamas gamtinių dujų vartotojas** (toliau – pažeidžiamas vartotojas) – buitinis gamtinių dujų vartotojas, kaip apibrėžta Lietuvos Respublikos gamtinių dujų įstatymo 2 straipsnio 1 dalyje, ir nebuitinis gamtinių dujų vartotojas, teikiantis pagrindines socialines paslaugas, kaip nustatyta Reglamento (ES) 2017/1938 2 straipsnio 5 dalies b punkte.

3.7. **Solidariai saugomas pažeidžiamas gamtinių dujų vartotojas** (toliau – solidariai saugomas pažeidžiamas vartotojas) – pažeidžiamas vartotojas, išskyrus nebuitinį gamtinių dujų vartotoją, teikiantį švietimo ir viešojo administravimo paslaugas, kuriam gali būti taikoma solidarumo priemonė pagal Reglamento (ES) 2017/1938 13 straipsnį.

4. Kitos Apraše vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos Lietuvos Respublikos gamtinių dujų įstatyme, Lietuvos Respublikos energetikos įstatyme, Lietuvos Respublikos sveikatos sistemos įstatyme, Lietuvos Respublikos socialinių paslaugų įstatyme, Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatyme, Lietuvos Respublikos švietimo įstatyme, Lietuvos Respublikos priešgaisrinės saugos įstatyme, Lietuvos Respublikos policijos įstatyme ir 2017 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) 2017/1938 dėl dujų tiekimo saugumo užtikrinimo priemonių, kuriuo panaikinamas Reglamentas (ES) Nr. 994/2010 (OL 2017 L

280, p. 1) (toliau – Reglamentas (ES) 2017/1938).

5. Apraše nustatytais atvejais buitinių vartotojų asmens duomenys tvarkomi vadovaujantis Lietuvos Respublikos asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymu ir 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2016/679 dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB (Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas) (OL 2016 L 119, p. 1) ir tik šiais tikslais:

5.1. buitiniams vartotojams reikalingo dujų atsargų kiekio nustatymo, sukupimo ir panaudojimo;

5.2. buitinių vartotojų įspėjimo, kad gali būti sumažintas, apribotas arba nutrauktas dujų tiekimas, perdavimas ar skirstymas (esant daliniam ar dideliu dujų tiekimo sutrikimui, dujų tiekimo nutraukimui arba dėl įvykusių dujų sistemos avarių, gedimų);

5.3. dujų tiekimo po didelio dujų tiekimo sutrikimo, dalinio dujų tiekimo sutrikimo ar dujų tiekimo nutraukimo atkūrimo.

II SKYRIUS

DUJŲ TIEKIMO PRIORITETAİ

6. Visi dujų vartotojai pagal dujų tiekimo patikimumą skirstomi į dvi pagrindines grupes: nutrūkstamo dujų tiekimo ir nenutrūkstamo dujų tiekimo. Dujų tiekimo sutartyje nurodoma, kuriai dujų tiekimo grupei (nutrūkstamo ar nenutrūkstamo) priskiriamas vartotojas.

7. Lietuvos Respublikos energetikos ministerija, siekdama užtikrinti, kad tinkamai būtų įgyvendinami Reglamento (ES) 2017/1938 2 straipsnio 6 dalies b punkto reikalavimai, atlieka pažeidžiamų vartotojų metinio dujų suvartojimo stebėseną ir esant būtinybei teikia Lietuvos Respublikos Vyriausybei pasiūlymus dėl pažeidžiamų vartotojų grupių apibrėžimo tikslinimo. Apraše nustatomos šios pažeidžiamų vartotojų grupės:

7.1. buitiniai vartotojai;

7.2. nebutiniai vartotojai, kurie yra Lietuvos nacionalinės sveikatos sistemos asmens sveikatos priežiūros įstaigos;

7.3. nebutiniai vartotojai, kurie yra socialinės globos įstaigos ir Socialinių paslaugų įstatymo nustatyta tvarka teikia socialinės globos paslaugas;

7.4. nebutiniai vartotojai, kurie teikia skubiosios pagalbos paslaugas (Bendrasis pagalbos centras);

7.5. nebutiniai vartotojai, kurie teikia viešojo saugumo paslaugas (Policijos departamentas prie Vidaus reikalų ministerijos ir jam pavaldžios policijos įstaigos, Valstybinė priešgaisrinė gelbėjimo tarnyba ir savivaldybių priešgaisrinės tarnybos);

7.6. nebutiniai vartotojai, kurie teikia švietimo paslaugas pagal Švietimo įstatymą;

7.7. nebutiniai vartotojai, kurie teikia administracines paslaugas pagal Viešojo administravimo įstatymą.

8. Tiekimo įmonės sudaro konkrečius nebutinių vartotojų, nurodytų Aprašo 9.2–9.6 papunkčiuose, sąrašus ir apie juos praneša skirstymo sistemų operatoriams pagal Aprašo 14 punkte nustatytą tvarką.

9. Dujų tiekimo nutraukimo, didelio dujų tiekimo sutrikimo ar dalinio dujų tiekimo sutrikimo atvejais, atsižvelgiant į turimą dujų kiekį vamzdynuose, dujų saugyklose ir technines dujų sistemos galimybes, vartotojams dujos tiekiamos ir transportuojamos šia prioritetine tvarka:

9.1. buitiniams vartotojams;

9.2. pažeidžiamiems vartotojams, išskyrus buitinius vartotojus;

9.3. nebutiniams vartotojams, sudariusiems nenutrūkstamo dujų tiekimo sutartis;

9.4. nebutiniams vartotojams, naudojantiems dujas energijai gaminti ir nesudariusiems nenutrūkstamo dujų tiekimo sutarčių;

9.5. pramonės įmonėms, nesudariusioms nenutrūkstamo dujų tiekimo sutarčių;

9.6. kitiems ūkio subjektams, nesudariusiems nenutrūkstamo dujų tiekimo sutarčių.

10. Laikantis Aprašo 9 punkte nustatytos prioritinės tvarkos, dujų tiekimas,

transportavimas ir dujų tiekimo nutraukimo grupė nustatomi pagal vartotojo ar sistemos naudotojo dujų įmonei pateiktus duomenis kiekvienai vartotojo pristatymo vietai atskirai.

11. Teisės aktų nustatyta tvarka paskelbus ekstremaliąją energetikos padėtį dujų sektoriuje Energetikos ministerija turi teisę paprašyti kitų valstybių narių taikyti solidarumo priemonę pagal Reglamento (ES) 2017/1938 13 straipsnį ir tiekti dujas solidariai saugomų pažeidžiamų vartotojų poreikiams tenkinti. Šiuo atveju perdavimo, skirstymo sistemų operatoriai ir tiekimo įmonės privalo užtikrinti, kad pagal Reglamento (ES) 2017/1938 13 straipsnį dujų kiekis būtų faktiškai tiekiamas solidariai saugomiems pažeidžiamiesiems vartotojams.

III SKYRIUS

DUJŲ ATSARGŲ KAUPIMO, LAIKYMO IR PANAUDOJIMO TVARKA

12. Tiekimo įmonės yra atsakingos už nenutrūkstamą dujų tiekimą buitiniams vartotojams. Tiekimo įmonės buitiniams vartotojams, kuriems jos tiekia dujas, privalo sukaupti ir laikyti tokį dujų atsargų kiekį, kurio užtektų buitinių vartotojų dujų poreikiui tenkinti Reglamento (ES) 2017/1938 6 straipsnio 1 dalyje nustatytais atvejais. Atsižvelgiant į tai:

12.1. kasmet, ne vėliau kaip iki rugsėjo 1 d., tiekimo įmonės privalo pagal Reglamento (ES) 2017/1938 6 straipsnio 1 dalyje nurodytas sąlygas nustatyti ir sukaupti buitiniams vartotojams reikalingą dujų kiekį ir išlaikyti jį, iki nustatomos ir sukaupiamos kitų metų dujų atsargos buitiniams vartotojams;

12.2. kasmet, ne vėliau kaip iki balandžio 1 d., Energetikos ministerija privalo savo interneto svetainėje paskelbti hidrometeorologinius duomenis, gautus iš Lietuvos hidrometeorologijos tarnybos prie Aplinkos ministerijos, kurių tiekimo įmonėms reikia buitinių vartotojų dujų atsargų kiekiui apskaičiuoti.

13. Nebuitiniai vartotojai gali sudaryti su tiekimo įmone nenutrūkstamo dujų tiekimo sutartį, patys laikyti dujų atsargas saugykloje arba būti nutrūkstamo tiekimo dujų vartotojais.

14. Nebuitiniai vartotojai ir tiekimo įmonės, sudarę sutartis laikyti dujų atsargas dujų saugyklose, ir tiekimo įmonės, kurios su nebuitiniais vartotojais yra sudariusios nenutrūkstamo dujų tiekimo sutartį, privalo ne vėliau kaip per 14 kalendorinių dienų nuo atitinkamų sutarčių sudarymo ar nutraukimo raštu pranešti perdavimo sistemos ir skirstymo sistemų operatoriams apie:

14.1. sudarytas sutartis; pranešime turi būti nurodytas tiekimo įmonės, nebuitinio vartotojo pavadinimas ir laikomas dujų atsargų kiekis (atskirai nurodytas pažeidžiamiesiems vartotojams laikomas dujų kiekis) konkrečiai pristatymo vietai ir paskirstytas pagal operatorių skirstymo sistemas;

14.2. nutrauktas sutartis.

15. Dujų atsargos gali būti naudojamos tik esant dujų tiekimo nutraukimui ar teisės aktų nustatyta tvarka paskelbus ekstremaliąją energetikos padėtį dujų sektoriuje.

16. Dujų tiekimo nutraukimo atveju vamzdyne esančios dujų atsargos, atsižvelgiant į technines dujų sistemos galimybes, naudojamos tik buitinių vartotojų poreikiams.

IV SKYRIUS

DUJŲ TIEKIMO PATIKIMUMO REIKALAVIMAI IR JŲ VYKDYMAS

17. Esant dideliame dujų tiekimo sutrikimui, daliniam dujų tiekimo sutrikimui ar dujų tiekimo nutraukimui, už sistemų balansavimą atsakingi perdavimo ir skirstymo sistemų operatoriai nedelsdami (ne vėliau kaip per valandą) vienu ar keliais iš šių būdų: paštu, elektroninėmis ryšio priemonėmis (elektroniniu paštu, telefonu, faksu, trumpąja tekstone žinute (SMS), visuomenės informavimo ir (ar) kitomis priemonėmis, apie tai įspėja vartotojus. Tokia pat tvarka vartotojai turi būti įspėti ir apie dujų sistemos avarijas, gedimus ar dujų tiekimo režimo pažeidimus, dėl kurių gali būti sumažintas, apribotas arba nutrauktas dujų tiekimas, perdavimas ar skirstymas.

18. Dujų įmonės be jokio išankstinio įspėjimo gali nutraukti ar apriboti dujų perdavimą, skirstymą ar tiekimą tik Gamtinių dujų įstatymo 57 straipsnio 5 dalyje nustatytais pagrindais.

19. Esant dideliui dujų tiekimo sutrikimui ar dujų tiekimo nutraukimui, už sistemų balansavimą atsakingi perdavimo ir skirstymo sistemų operatoriai, Aprašo 17 punkte nustatyta tvarka įspėję vartotojus, pradeda dujų tiekimo ribojimą ar nutraukimą. Nutrūkstant dujų tiekimo vartotojai privalo nutraukti dujų vartojimą ne vėliau kaip per valandą nuo įspėjimo gavimo. Nenutrūkstant dujų tiekimo vartotojai privalo apriboti dujų vartojimą pagal atsakingo perdavimo ir skirstymo sistemos operatoriaus nurodymus.

20. Esant daliniam dujų tiekimo sutrikimui, pirmiausia ribojamas dujų tiekimas nutrūkstant dujų tiekimo grupių vartotojams, darantiems didžiausią įtaką perdavimo ir skirstymo sistemų balansavimui. Dujų tiekimą šiems vartotojams ir sistemos naudotojams riboja perdavimo ir skirstymo sistemų operatoriai, vadovaudamiesi Apraše nustatytais principais. Esant dujų tiekimo sutrikimui, kai dujos tiekiamos iš saugyklos, dujų tiekimas ribojamas atsižvelgiant į saugykloje turimą ir iš saugyklos tiekiamą dujų kiekį.

21. Esant dideliui dujų tiekimo sutrikimui ar dujų tiekimo nutraukimui, dujų tiekimas vartotojams ribojamas ar palaipsniui nutraukiamas šia eilės tvarka (Aprašo 21.1–21.3 papunkčiuose išvardytiems dujų tiekimo grupių vartotojams dujų tiekimas perdavimo ir skirstymo sistemų operatorių sprendimu ribojamas ar palaipsniui nutraukiamas nesilaikant eilės, pirmiausia palaipsniui nutraukiant dujų tiekimą nutrūkstant dujų tiekimo grupių vartotojams, darantiems didžiausią įtaką perdavimo ir skirstymo sistemų balansavimui):

21.1. visiems nebuitiniams vartotojams, nesudariusiems nenutrūkstant dujų tiekimo sutarčių ir nenurodytiems Aprašo 21.2 ir 21.3 papunkčiuose, – pirma dujų tiekimo nutraukimo grupė;

21.2. pramonės įmonėms, nesudariusioms nenutrūkstant dujų tiekimo sutarčių, – antra dujų tiekimo nutraukimo grupė;

21.3. nebuitiniams vartotojams, naudojančioms dujas energijai gaminti ir nesudariusiems nenutrūkstant dujų tiekimo sutarčių, – trečia dujų tiekimo nutraukimo grupė;

21.4. nebuitiniams vartotojams, su tiekimo įmone sudariusiems nenutrūkstant dujų tiekimo sutartis, – ketvirta dujų tiekimo nutraukimo grupė;

21.5. pažeidžiamiesiems vartotojams, išskyrus buitinius vartotojus, – penkta dujų tiekimo nutraukimo grupė;

21.6. buitiniams vartotojams, – šešta dujų tiekimo nutraukimo grupė.

22. Ekstremaliosios energetikos padėties dujų sektoriuje metu, skirstymo sistemos operatoriui gavus iš perdavimo sistemos operatoriaus nurodymą apriboti dujų skirstymą konkrečioje skirstymo sistemoje didesne apimtimi negu vartotojų, turinčių nepertraukiamo tiekimo režimą, poreikis, dujų skirstymas šiems vartotojams apribojamas ar nutraukiamas pagal sistemos naudotojo skirstymo sistemos operatoriui pateiktą ir su perdavimo sistemos operatoriumi suderintą dujų tiekimo grafiką. Sistemos naudotojui nepateikus šio grafiko, skirstymo sistemos operatorius turi teisę savo pasirinkimu riboti arba nutraukti dujų skirstymą tokiam sistemos naudotojui ir (ar) tokio sistemos naudotojo vartotojams.

23. Kilus avarinei situacijai ar teisės aktų nustatyta tvarka paskelbus ekstremaliąją energetikos padėtį dujų sektoriuje, dujų įmonės, vartotojai ir sistemos naudotojai privalo vykdyti perdavimo ir skirstymo sistemų operatorių nurodymus. Dujų įmonės privalo imtis visų priemonių, kad būtų kuo mažiau apribotas dujų tiekimas pažeidžiamiesiems vartotojams, o po to ir kitiems vartotojams. Dujų įmonės, vartotojai ir sistemos naudotojai bendradarbiauja užtikrindami, kad dujų rinka būtų paveikta kuo mažiau ir kad būtų užtikrinami būtiniausi vartotojų poreikiai.

24. Dalinio dujų tiekimo sutrikimo, didelio dujų tiekimo sutrikimo ar dujų nutraukimo atvejais perdavimo ir skirstymo sistemų operatoriai dujas perduoda ir skirsto pagal Apraše nustatytus principus, neatsižvelgdami į dujų importo sąlygas.

25. Atkuriant dujų tiekimą po didelio dujų tiekimo sutrikimo, dalinio dujų tiekimo sutrikimo ar dujų tiekimo nutraukimo, už sistemų balansavimą atsakingi perdavimo ir skirstymo sistemų operatoriai pirmiausia atnaujina dujų tiekimą pažeidžiamiesiems vartotojams, nenutrūkstant dujų tiekimo grupės vartotojams ir nutrūkstant dujų tiekimo grupių vartotojams, darantiems mažiausią įtaką perdavimo ir skirstymo sistemų balansavimui.

V SKYRIUS
BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

26. Aprašo reikalavimus pažeidę asmenys atsako Lietuvos Respublikos įstatymų, reguliuojančių atsakomybės klausimus, nustatyta tvarka.
